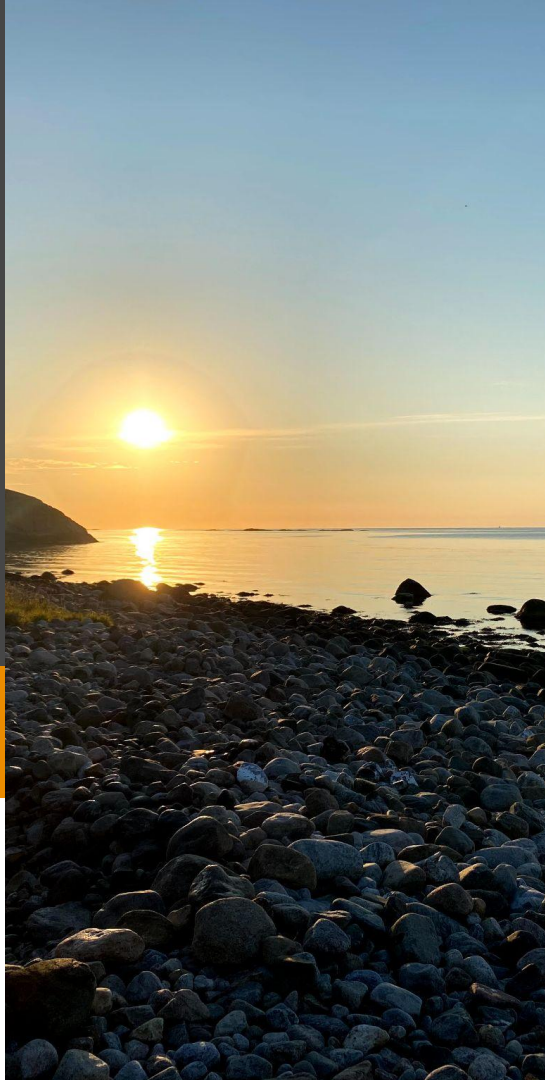

Bærekrafts-undersøkelsen

2021

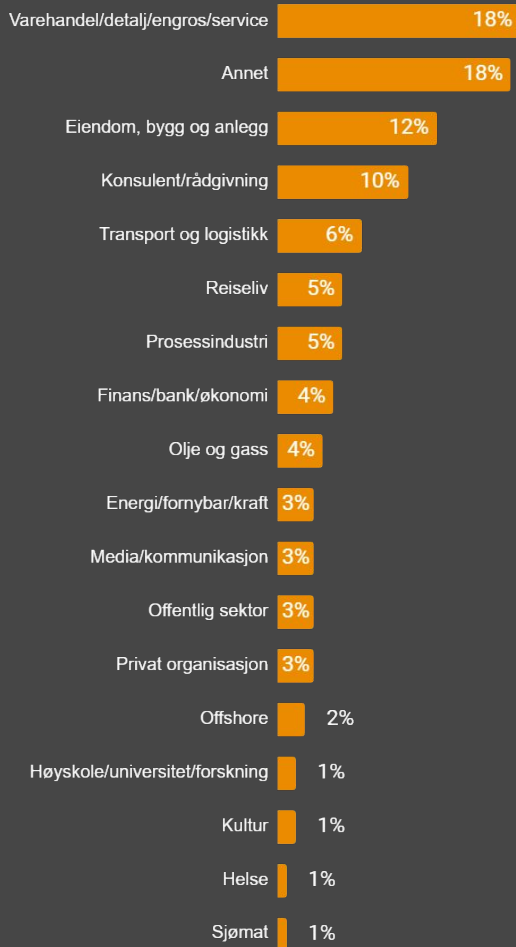

Hvordan arbeider medlemsvirksomhetene med bærekraft?

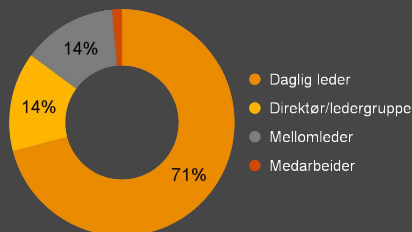
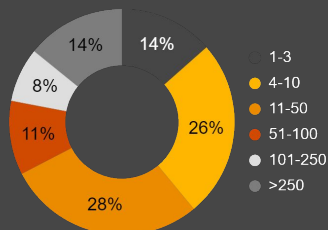
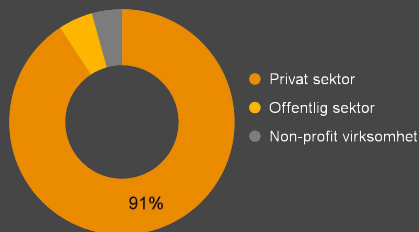

Næringsforeningen i Kristiansandsregionen (NiKR) er en medlemseid og partipolitisk nøytral organisasjon som aktivt jobber for å fremme næringslivets interesser. Medlemsvirksomhetene omfatter både privat- og offentlig sektor innenfor flere bransjer, samt non-profit. I organisasjonens strategi for 2021-2023, jobber NiKR med blant annet følgende hovedområder knyttet til bærekraft: *Grønn omstilling av regionen, Bærekraftig by- og regionutvikling og Morgendagens arbeidsliv*. I den forbindelse har PwC, i samarbeid med NiKR og Spareskillingsbanken, sendt ut en spørreundersøkelse til medlemsvirksomhetene i NiKR der vi stiller spørsmål om hvordan selskapene arbeider med innen alle de tre dimensjonene av bærekraft: klima og miljø, økonomi og sosial bærekraft. Undersøkelsen ble sendt ut til rundt 1000 virksomheter, hvorav man fikk en svarprosent på 14,1 %.

Målet med undersøkelsen er få innsikt i hvordan medlemsvirksomhetene arbeider med bærekraft, grønn omstilling og mangfold. Rapporten er basert på responsen fra totalt 141 virksomheter, hovedsakelig medlemsvirksomheter fra privat sektor. Vi håper funnene vil bidra til gode diskusjoner, og nye refleksjoner rundt samarbeid om å løse felles utfordringer knyttet til bærekraft/grønn omstilling og flere i arbeid.

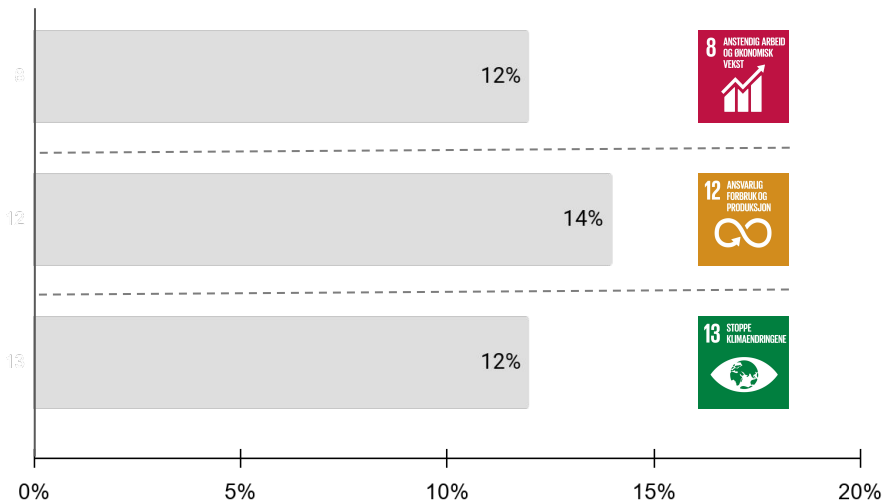

Utvalget

Hvilke bærekraftsmål prioriterer medlemsvirksomhetene?

Virksomhetene valgte inntil fem mål som de fokuserer på, dersom de oppgir å ha tatt et aktivt valg og prioritert bærekraftsmål.

Undersøkelsen viser at de mest prioriterte bærekraftsmålene for medlemsvirksomhetene er mål 12 (ansvarlig forbruk og produksjon), mål 8 (anstendig arbeid og økonomisk vekst) og mål 13 (stoppe klimaendringene). Disse prioriteres av henholdsvis 14 %, 12 % og 12 % av utvalget. Med prioritert menes at det er gjort en bevisst evaluering av hvilke bærekraftsmål som er viktigst for selskapets interessenter og/eller at selskapet kan gjøre størst forskjell innen disse målene.

Blant respondentene i undersøkelsen svarer 43 % at de har prioritert hvilke av FNs bærekraftsmål selskapet skal fokusere på i tiden fremover. Det vil si at over halvparten av utvalget ikke har gjort en vurdering av hvilke bærekraftsmål selskapet skal fokusere på.

Virksomhetene kan bli mer konkrete i målingen av bærekraftsarbeidet

På spørsmålet om virksomhetene har utarbeidet KPI-er for bærekraft, svarer medlemsvirksomhetene de følgende:

Mens de på spørsmål om virksomhetene har utarbeidet tallfestede mål, svarer de følgende:

Mange av medlemsvirksomhetene oppgir at de ikke har KPI-er eller tallfestede mål innen bærekraft, ca. 45-60 %. Dette betyr ikke nødvendigvis at selskapene ikke er bærekraftige, men det indikerer at de ikke har kvantitative måleparametere for hva de ønsker å oppnå og hvor de er i løypen. Funnene indikerer for øvrig at den andre halvparten av utvalget har en eller flere KPI-er og tallfestede mål for bærekraft. Blant disse er det 18-26 % som uttrykker at de burde hatt flere mål og KPI-er. Dette viser at bærekraft er på agendaen, og at en betydelig andel ser viktigheten og verdien av økt målsetting og måling. Samtidig er det et flertall av virksomhetene som ikke har konkretisert sine mål og delmål tilknyttet bærekraft.

Hva er mest utfordrende i arbeidet med bærekraft?

13 kategorier, hvorav virksomhetene kunne velge inntil tre.

16 %

uttrykker at det er vanskelig å finne gode KPI-er og måle resultater av deres arbeid med bærekraft

10 %

uttrykker at de mangler intern kompetanse eller kunnskap om bærekraft

9 %

uttrykker at bærekraftsrapportering er krevende å følge opp over tid

9 %

uttaler at fokus på bærekraft ikke gir dem et fortrinn i deres bransje sett i sammenheng med innsatsen det krever

Vi ser at det er stor variasjon blant virksomhetene når det gjelder hva de opplever som det mest utfordrende i arbeidet med bærekraft. Det å finne gode KPI-er og å måle resultatet av arbeidet med bærekraft oppgis som det mest utfordrende.

Utfordringer knyttet til bærekraftsrapportering går igjen i to av de fire største punktene i dette spørsmålet. Dette samsvarer med tidligere funn i undersøkelsen der mange av medlemsvirksomhetene selv hevder at de ikke har KPI-er eller tallfestede mål innen bærekraft, ca. 55-60 %.

Hva er de positive følgene av økt fokus på bærekraft?

11 kategorier, hvorav virksomhetene kunne velge inntil tre.

20 %

uttrykker at bærekraftsarbeidet gir forbedret omdømme

11 %

uttrykker at bærekraftsarbeidet gir økt innovasjon

11 %

uttrykker økt fokus på bærekraft bidrar til økt konkurransekraft i forbindelse med anbudskonkurranser

10 %

uttrykker at økt fokus på bærekraft reduserer kostnader

Tilsvarende som for utfordringer, ser vi også en stor spredning i svarene til respondentene tilknyttet positive følger av bærekraftsfokus. På spørsmålet om hva medlemsvirksomhetene mente var de største positive følgene av arbeidet med bærekraft finner vi at det først og fremst er et forbedret omdømme som er den største positive effekten. Et spennende funn på topp fire er reduserte kostnader, som viser at å jobbe med bærekraft ikke bare er en utgift, men også kan redusere kostnadene til virksomhetene.

Hvem har ansvaret for arbeidet med bærekraft?

Disse spørsmålene er kun stilt de virksomheter med mer enn 50 ansatte.

66%

svarer at daglig leder eller styret som helhet har det overordnede ansvaret for selskapets arbeid med bærekraft. Bare 2% av medlemsvirksomhetene svarer at de ikke har noen som er overordnet ansvarlig for selskapets bærekraftsarbeid.

28%

svarer at daglig leder har det operative ansvaret for selskapets arbeid med bærekraft. Bare 3% av medlemsvirksomhetene svarer at de ikke har noen som har det operative ansvaret for selskapets bærekraftsarbeid.

Et av de viktigste suksesskriteriene for å lykkes med bærekraft, er at satsingen på bærekraft er strategisk forankret i selskapets toppledelse. Ved dette menes at både eierskapet, styret og ledelsen stiller seg bak en felles bærekraftig strategi, og er aktive pådrivere og tilretteleggere for at selskapet skal realisere sine mål. Vi opplever at de selskapene som inkluderer bærekraft i sine strategiske valg, har tydelig rolle- og ansvarsfordeling, samt god intern kommunikasjon om fremdriftsplan, oppnår bedre resultater i bærekraftsarbeidet enn selskaper der dette ikke er tilfellet. Derfor er det gledelig å se at så mange av medlemsvirksomhetene i Næringsforeningen i Kristiansandsregionen virker å ha styret eller daglig leder som overordnet ansvarlig for selskapets bærekraftsarbeid. Positivt fra dette spørsmålet er det at også så få av medlemsvirksomhetene svarer at de ikke har noen som har det overordnede ansvaret eller er operativt ansvarlig for selskapets bærekraftsarbeid.

Hvor mange gjør en reell vurdering av klimarisiko?

Medlemmene til Næringsforeningen i Kristiansandsregionen ble spurt om de hadde gjennomført analyser av hvordan endringer i klima, klimapolitikk og overgang til lavutslippssamfunn vil kunne påvirke selskapet. Her finner vi at omtrent 2/3 ikke kan vise til undersøkelser - verken kvalitative eller kvantitative. Dette kan tyde på at mange virksomheter på Sørlandet ikke har tatt inn over seg hvordan klimarisiko kan påvirke deres virksomhet, både positivt og negativt, og evaluert tiltak for å håndtere dette. Til sammenligning svarte nesten samtlige av respondentene, i en rapport fra If Forsikring og Cicero Senter for klimaforskning*, at de tror de vil påvirkes av klimaendringer og/eller ekstreme værhendelser, mens kun halvparten faktisk har gjennomført klimatilpasningstiltak. Virksomheter kan oppleve at økende klimatrusler kan påvirke for eksempel tilgangen på konkurransedyktig priset finansiering ettersom finanssektoren antakelig vil måtte ta større standpunkt til klimarisiko i sine porteføljer i fremtiden.

* "Ekstremværrapporten fra If - Slik er Norge forberedt på mer ekstremvær", If i samarbeid med CICERO, 2020

Hvordan har Covid-19 påvirket bærekraftsarbeidet?

85%

jobber like mye eller mer med
bærekraft til tross for at verden er rammet
av en global pandemi

Omtrent 85 % av medlemsvirksomhetene svarer at de jobber like mye eller mer med bærekraft til tross for at verden er rammet av en global pandemi. Dette indikerer at bærekraft prioriteres svært høyt til tross for den tøffe samfunnsmessige, økonomiske og sosiale situasjonen verden befinner seg i. Selv om inntreden av Covid-19 utvilsomt har medført store vanskeligheter både for offentligheten, næringslivet og privatlivet, er det oppløftende å se at samfunnet evner å omstille seg og gå i samme retning når forholdene krever det.

Hvor publiseres selskapenes bærekraftsrapportering?

16%

Rapporterer på
bærekraft i årsrapport
eller integrert rapport

15%

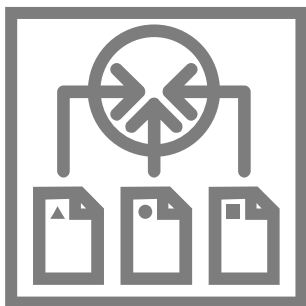
Rapporterer på
bærekraft i egen
bærekraftsrapport

Over halvparten av medlemsvirksomhetene i Næringsforeningen i Kristiansandsregionen, 55 %, uttaler at de ikke rapporterer eksplisitt på bærekraft utover det som er lovpålagt. For de medlemsvirksomhetene som publiserer selskapenes bærekraftsrapportering, gjøres det i flest tilfeller i årsrapporten/integrert rapport eller i en egen bærekraftsrapport. I 2021 vil det behandles en ny lov om bærekraft i Stortinget, som i større grad sørger for at EU-taksonomien og offentliggjøringsforordningen tas inn i lovverket. Finanstilsynet har også fremmet forslag i Regnskapslovens §3.3c for å harmonisere med EUs krav til ikke-finansiell rapportering. Dette kan bety at virksomheter blir nødt til å øke sitt nivå på bærekraftsrapportering, og det er viktig at de har tilstrekkelig modenhet til å gjennomføre dette.

Anvendes de rammeverkene som er tilgjengelige?

Kun virksomheter som oppgir at de rapporterer på bærekraft fikk spørsmål om hvilke standarder som benyttes.

64%

anvender ikke de standarder og rammeverk som er tilgjengelig og følger ikke noe rammeverk

Funnene her indikerer at en betydelig andel av medlemsvirksomhetene til Næringsforeningen i Kristiansandsregionen ikke anvender de standarder og rammeverk som er tilgjengelig, hele 64 % svarer at de ikke følger noe rammeverk.

Av de standarder og rammeverk som anvendes av medlemsbedriftene er det Miljøfyrtårns klima- og miljørapport som er mest i bruk, hele 50 % av de som anvender standarder og rammeverk bruker den. For de øvrige ser vi en stor spredning fordelt på syv standarder.

Det er naturlig å anta at medlemsvirksomhetene i stor grad utgjør mindre selskaper og dette påvirker grad av transparens og rapportering. I lys av at arbeidet med bærekraft er komplekst og at mange uttrykker at det er vanskelig, så vil vi oppfordre alle selskap – uansett størrelse – til å sette seg inn i tilgjengelige rammeverk og standarder som vil gjøre det enklere å komme i gang og oppnå struktur.

Kort beskrivelse av forskjellige standarder og rammeverk

- ▶ **FNs bærekraftsmål** er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikheter og stoppe klimaendringene innen 2030. FN har også definert 17 mål som omfatter både den sosiale, økonomiske og miljømessige dimensjonen av bærekraft, samt 169 delmål og 231 indikatorer.

- ▶ **GRI Standards** er en ledende global standard for bærekraftsrapportering som inneholder et sett med prinsipper, krav og anbefalinger for bærekraftsrapportering. GRI er strukturert rundt et interessent-perspektiv og har en helhetlig tilnærming knyttet til økonomiske, miljømessige og sosiale konsekvenser.

- ▶ **Carbon Disclosure Project** er en non-profit organisasjon som har utviklet en global standard for rapportering av miljø- og klimapåvirkning, både for selskaper, byer og regioner.

- ▶ **UN Global Compact** er et prinsippbasert rammeverk for organisasjoner som ønsker å bidra til en forsvart og bærekraftig bedriftspraksis. Prinsippene bygger på FN's menneskerettigheter, fundamentale prinsipper for arbeidslivet, miljø og korrupsjon.

- ▶ **TCFD** står bak et globalt rammeverk for å rapportere på klimarisiko. Formålet er å kvantifisere finansiell risiko- og muligheter knyttet til klimaendringene og overgangen til et lavutslippssamfunn.

- ▶ **Greenhouse Gas Protocol** er en globalt anerkjent regnskapsstandard for klimaregnskap og utgjør et rammeverk for å måle og håndtere utslipp av klimagasser både innen privat og offentlig sektor. Klimautslipp deles inn i tre scope avhengig av om de er direkte (scope 1-2) eller indirekte (scope 3).

- ▶ **Science-Based Targets** er et initiativ som fremmer at selskaper setter konkrete mål for klimagassutslipp som i tråd med dagens forskning vedrørende hva som er nødvendig for å nå klimamålene som fremgår av Parisavtalen.

- ▶ **Miljøfyrtårns klima- og miljørapport** er et digitalt styringsverktøy som hjelper deg med å få oversikt over virksomhetens positive og negative miljøeffekter, samt identifisere hvor virksomhetene bør målrette sin miljøinnsats for å oppnå de største forbedringene.

Banksektoren og grønn finansiering

5 %

uttrykker at de har opplevd at banken innhenter/etterspør opplysninger om virksomhetens bærekraftsprofil

5 %

har opplevd at banken har stilt krav om at virksomheten gjennomfører "grønne" tiltak for å få innvilget lån/kreditt

5 %

har benyttet seg av grønn finansiering med lave finansieringskostnader

Funnene fra undersøkelsen viser at grønn finansiering fra banksektoren ikke er prioritert i høy grad. Kun rundt 5 % har opplevd at banken innhenter/etterspør opplysninger om virksomhetens bærekraftsprofil. Funnene viser også at det bare er 5% av selskapene som har benyttet seg av grønn finansiering med lavere finansieringskostnader.

Funnene kan tyde på at banksektoren har en jobb å gjøre når det gjelder kommunikasjon av eksisterende muligheter for grønn finansiering. Samtidig finnes det muligheter som virksomhetene tilsynelatende ikke oppsøker. I en rapport utarbeidet av PwC sammen med Finansforbundet*, pekes det på at banker i større grad i fremtiden må integrere aktuelle ESG-faktorer i sine risikomodeller for å sikre en bærekraftig forretningsmodell. Samtidig må de utvide produktspekteret for å treffe kundenes behov og på denne måten insentivere bærekraft. Bankene kan også bruke transaksjonsinformasjon til å rådggi kunder om bærekraftig atferd.

* PwC og Finansforbundet: Finansnæringen som katalysator for bærekraftig utvikling

Kommende rapporteringskrav viser til EU-taksonomien

Selskaper
underlagt EUs
NFRD*

Rapporteringskrav
vedtatt i EU
1. juni 2021

Rapporteringskrav for
aktiviteter knyttet til å
stans klimaendringer og
klimaomstilling for FY21
1. jan 2022

Rapporteringskrav for
aktiviteter knyttet til alle
miljømålene for FY22
1. jan 2023

I nærmeste fremtid vil EU-taksonomien være med på å påvirke finansaktørers porteføljer, gjennom økende krav til rapportering på andel av omsetning og investeringer som er bærekraftige i henhold til taksonomiens kriterier - det vil si at økonomiske aktiviteter spiller positivt inn på minst én av EU-taksonomiens seks mål, og samtidig ikke virker negativt inn på noen av dem. Bankenes tilgang på internasjonale markeder vil påvirkes av hvilken andel av låneporteføljene som klassifiseres som bærekraftige. Det blir også viktig å ta innover seg at forventningene til bærekraft kan drives av både av virksomheter og banker, men også av kunder, leverandører, anbudstutstedere og myndigheter.

EU-taksonomien skal motvirke grønnvasking, og i større grad ta høyde for virksomheters klimarisiko - deres faktiske og potensielle negative påvirkning på ESG-faktorer. I de nye rapporteringskravene vil man eksempelvis se på andelen av omsetningen fra produkter eller tjenester som er knyttet til økonomiske aktiviteter som kvalifiserer som bærekraftige i henhold til miljømålene i taksonomien, og andelen CAPEX og OPEX relatert til eiendeler eller prosesser knyttet til økonomiske aktiviteter som kvalifiserer som bærekraftige.

*Non-financial reporting directive. Gjelder noterte foretak med mer enn 500 ansatte. EU-kravene videreinnføres i Norge via ny lov om opplysninger om bærekraft.

Hvordan jobber medlemsvirksomhetene med mangfold og inkludering?

70%

av medlemsvirksomhetene jobber aktivt/konkret med mangfold og inkludering

Funn ut fra spørreundersøkelsen viser at det jobbes aktivt og konkret med mangfold og inkludering hos medlemsvirksomhetene i Næringsforeningen i Kristiansandsregionen.

Blant de positive følgene av å jobbe med mangfold og inkludering som trekkes frem av medlemsvirksomhetene er at

28%

svarer at **mangfold er positivt** for virksomheten

34%

svarer at de ser på mangfold og inkludering som **en del av virksomhetens samfunnsansvar**

Halvparten av virksomhetene har rekruttert ansatte med ekstra behov

Har virksomheten i løpet av de siste tre årene rekruttert ansatte som har hatt behov for ekstra oppfølging eller tilrettelegging for å komme i jobb?

47%

av medlemsvirksomhetene har rekruttert ansatte med behov for ekstra oppfølging eller tilrettelegging for å komme i jobb

Hoveddelen av de som blir ansatt kom i kontakt med virksomheten gjennom

44%

tiltaksbedrift eller arbeidsmarkedsbedrift

28%

kandidaten søkte på egenhånd

Funnene viser at ordningen med tiltaksbedrifter er den mest brukte nettverksplattformen for at ansatte i denne kategorien kommer i kontakt med virksomhetene. At kandidaten selv søker stillingen er den nest vanligste måten kandidatene kommer i kontakt med virksomhetene.

Samlet viser funnene at det jobbes med mangfold og inkludering i medlemsvirksomhetene, men at det fortsatt er et stort potensiale i mangfold.

Hvilke faktorer hadde betydningen for at personen ble ansatt?

Seks kategorier, hvorav virksomhetene kunne velge de to viktigste.

Kandidatens motivasjon
for å jobbe hos oss

32%

Kandidaten hadde riktige
kvalifikasjoner

17%

At vi fikk vurdert
kandidaten gjennom
praksis/utprøving

16%

Funnene fra undersøkelsen trekker frem viktigheten av motivasjon, kvalifikasjon og praksis hos kandidaten ved ansettelse. I tillegg oppgir 14 % at økonomisk tilskudd fra NAV hadde betydning for at personen ble ansatt. Dette viser at selv om de økonomiske tilskuddene er viktige er det motivasjon og kvalifikasjon som veier tyngst ved ansettelse av kandidater som har behov ekstra oppfølging eller tilrettelegging.

Årsaker til at virksomheter ikke har rekruttert ansatte med ekstra behov

10 kategorier, hvorav virksomhetene kunne velge inntil tre.

Ikke mulighet til å drive opplæring av kandidater

16%

Ikke fått tak i kandidater som matcher våre behov

16%

For stor risiko for virksomheten dersom kandidaten ikke fungerer

15%

Funnene for medlemsvirksomhetene i Næringsforeningen i Kristiansandsregionen indikerer at tid brukt på opplæring, match mellom kandidat og behov, samt risiko er de årsakene som går igjen på hvorfor selskapene ikke har rekruttert ansatte som har hatt behov for ekstra oppfølging eller tilrettelegging.

Av funnene kan vi se at kvalifikasjon går igjen, noe som indikerer viktigheten av rett kompetanse hos kandidatene ved rekruttering i virksomhetene.

Ansvarsbegrensning

Denne rapporten er utarbeidet for Næringsforeningen i Kristiansandsregionen (NiKR). Våre vurderinger bygger på informasjon som har fremkommet gjennom spørreundersøkelse til medlemsvirksomhetene. Ingrid Michalsen, leder for strategi og utvikling i NiKR har vært vår kontaktperson på oppdraget. PricewaterhouseCoopers (PwC) har ikke foretatt noen selvstendig verifisering av informasjonen som har fremkommet, og vi innestår ikke for at den er fullstendig, korrekt og presis. PwC har ikke utført noen form for revisjon eller kontrollhandlinger av NiKR.

NiKR har rett til å benytte informasjonen i denne rapporten i sin virksomhet, i samsvar med forretningsvilkårene i oppdragsavtalen. PwC påtar seg ikke noe ansvar for tap som er lidt av kommunen eller andre som følge av at vår rapport eller utkast til rapport er distribuert, gjengitt eller på annen måte benyttet i strid med disse bestemmelsene eller avtalen.

PwC beholder opphavsrett og alle andre immaterielle rettigheter til rapporten samt ideer, konsepter, modeller, informasjon og know-how som er utviklet i forbindelse med vårt arbeid.

Enhver handling som gjennomføres på bakgrunn av vår rapport foretas på eget ansvar.

pwc.no

© 2021 PwC. All rights reserved. Not for further distribution without the permission of PwC. "PwC" refers to the network of member firms of PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL), or, as the context requires, individual member firms of the PwC network. Each member firm is a separate legal entity and does not act as agent of PwCIL or any other member firm. PwCIL does not provide any services to clients. PwCIL is not responsible or liable for the acts or omissions of any of its member firms nor can it control the exercise of their professional judgment or bind them in any way. No member firm is responsible or liable for the acts or omissions of any other member firm nor can it control the exercise of another member firm's professional judgment or bind another member firm or PwCIL in any way.

Hege Gabrielsen

Partner

hege.gabrielsen@pwc.com

Ivar Bergem Strand

Prosjektleder og bærekraftsrådgiver

ivar.bergem.strand@pwc.com

Espen Sør-Reime

Data- og analyserådgiver

espen.sor-reime@pwc.com

© 2021 PwC. Med enerett. I denne sammenheng refererer «PwC» seg til PricewaterhouseCoopers AS, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS, PricewaterhouseCoopers Accounting AS og PricewaterhouseCoopers Tax Services AS som alle er separate juridiske enheter og uavhengige medlemsfirmaer i PricewaterhouseCoopers International Limited.